

ΤΟΥ ΧΑΡΗ ΚΑΜΠΟΥΡΙΔΗ

Με την εγκατάσταση-περφόρμας της Λίδας Παπακωνσταντίνου στο Λιμάνι της Θεσσαλονίκης και το διεθνές συμπόσιο στο Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης ολοκληρώνεται η Μπιενάλε Θεσσαλονίκης, ύστερα από τέσσερις μήνες εκθέσεων και ειδικών εκδηλώσεων, οι οποίες αν δεν έκαναν τη Θεσσαλονίκη Βενετία ή Σάα Παολο ή Κάσελ, πάντως έδειξαν με πολλή σαφήνεια τον ρόλο που διεκδικεί ως πολιτιστική-ιστορική αφηρητή των Βαλκανικών και παρευξινίων χωρών και της Μέσης Ανατολής.

«Ετεροτοπίες» είναι ο τίτλος της συνάντησης των καλλιτεχνών από δεκάδες χώρες, επιλεγμένων με το πρίσμα τριών επιμελητών (Κατρίν Νταβίνι, Γιαν Ερικ Λούντστρομ και Μαρία Τσαντσονόγλου), τίτλος που απολογηθηκε από τα εκθέματα και τις περφόρμας σε 20 μουσεία ή άλλα σημεία της Θεσσαλονίκης.

Η εκδήλωση της Παπακωνσταντίνου είχε τίτλο «Eis το Όνομα» και κλένει τη σερά αυτή με επιτυχία, ως προς το θέμα τουλάχιστον, αφού είδαμε τη διακεκριμένη περφόρμα να προβαίνει σε σημαδιακές λειτουργίες καλλιτεχνικού-θρησκευτικού τύπου: απλώνοντας φορεμένα ρούχα «ετεροτοπίων» στους τυποποιημένους τάφους των στρατιωτών του Α' Παγκό-

> ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ

«Eis το Όνομα» της «Ετεροτοπίας»

σμίου Πολέμου ή καίγοντας ποητικά-συμβολικά ένα «πουκάμισο αδειανό» στην παραλία, μπροστά στις τεράστιες επιπλωστές σχεδίες πάνω στις οποίες ηρόβόλονται βίντεο από το επίσημο προακμήματός της.

Θεματικά εύστοχη η εκαστική εκδήλωση, εκφραστικά κάπως ρητορική και πομπώδης νομίζω, το γραφικό σταχείο υπερτερούσε εις βάρος της γαπενόπτης που προϋποθέτει το προσκύνημα σε μνημεία και τάφους.

Ιδιαίτερα ενδιαφέρον είχε το συμπόσιο της ίδιας (22 Σεπτεμβρίου) ημέρας που επισέλασε το ακριτικό και τα αποστάγματα της Μπιενάλε. Ομιλήτες οι τρεις επιμελητές της Μπιενάλε, η Συραγά Τσάρρα, ο Αντώνης Λάκος και αρκετοί άλλοι ιστορικοί ή τεχνοκρικοί. «Η Τέχνη ως ετεροτοπία», «Αναζητώντας έναν τόπο ελπίδας: το παρελθόν ως αυταπία», «Ο κόσμος και η πολιτική της προσδοκίας στον 20ό αιώνα: Η αυταπία μεταξύ Ανατολής και Δύσης», «Ετεροτοπίες και η ανάλυση της ε-

> INFO

Λίδα Παπακωνσταντίνου, «Eis το όνομα» (Προβλήτα Α, πίσω από την Αποθήκη Β1, Λιμάνι Θεσσαλονίκης), Α' Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης, τηλ. 2310589210

ξουσίας από τον Φουκώ», «Βαβέλ: Οι ετεροτοπίες στην παγκοσμιοποίηση», «Ετεροτοπίες της ψυχής», είναι μερικά από τα θέματα.

Ο κεντρικός προβληματισμός δλώθηκε κάπως «μοσημένο», αφού επρόκειτο για την παγκοσμιοποίηση και μάλιστα υπό κριτικό-αρισπέρηρισμα, χωρίς να ακουστεί ούτε η πασίγνωστη πλευρά του Μ. Μακλούαν («Ο Κόσμος είναι ήδη ένα σφαιρικό επικοινωνιακό χωρίο», 1964) ούτε η μεταμοντέρνα, που θεωρεί λήξσα την κρατική διάρθρωση, όπως τουλάχιστον αυτή εξιδανικεύτηκε στα χρό-

νια της Γαλλικής Επανάστασης και της σοσιαλιστικής θεωρίας.

Είται, ο κρατισμός και η προστασία των αδυνάτων έβγανε ως κεντρικό απούμενο μαζί με τη λατρεία του ιστορισμού. Όπως δλώθηκε ηροκαταρκτικά... «Όλες οι κοινωνίες τεινουν προς κάποια ομογενοποίηση της καθημερινότητας, οι επικοινωνιακές σχέσεις απλοποιούνται και ο χρόνος εκμηδενίζεται με την ψηφια-

κή τεχνολογία και το Διαδίκτυο... Η ίδια η έννοια της "Ετεροτοπίας", θα μπορούσε να δώσει την άλλη διάσταση στην έννοια της παγκοσμιοποίησης μέσα από έναν ισότιμο διάλογο πολλομών γιατί "Ετεροτοπία" εκφράζεται ως διαφορετικότητα, είναι όμως και η ανάγκη ομοδοποίησης της διαφορετικότητας. Ερμηνεύεται το κείμενο του Φουκώ με βάση τα νέα δεδομένα, αποδεικνύοντας έτσι την επικαιρόπιά του. Εντοπίζονται σύγχρονες "ετεροτοπίες", αντιπαράθετα ο πραγματικός τόπος στον εικονικό και πλάθονται νέοι τόποι του μέλλοντος». Στις προθέσεις του συμπόσιου ακούστηκαν και ειχές πολλές για τη διαφορετικότητα, την Ιστορία, τον τόπο και τον χρόνο... Το ταυτόχρονα, την αντιπαράθεση, την αντιπαράθεση, τη διάχυση και την ανάμειξη...

Ιδιαίτερη αίσθηση έκαναν οι εισαγωγές των Αντώνη Λάκου «Αναζητώντας έναν τόπο ελπίδας στο παρελθόν», Urs Linden «Ετεροτοπίες και η ανάλυση της εξουσίας από τον Φουκώ», Alexei Penzin «Βαβέλ: οι ετεροτοπίες στην παγκοσμιοποίηση», A.G. Piotrowska «Οικαταλιμαίοι των παγγύλων ως ετεροτοπία», Έλενα Τονικίδη-Γαύλου Βααλοειδή «Ετεροτοπίες της ψυχής», κ.ά.